

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ויאמר ד' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו. (י. א.), כתב הרמב"ם הלכות תשובה (פ"ז ה"ג) שהכבדת לבו של פרעה הרשע היה מן העונש גופא כדי שלא יחזור בתשובה, שמונעים מן הרשע הגמור דרכי תשובה כדי שימות ברשעו. אבל הרמב"ן פירש כפשוטו, שאע"פ שכבר רצה פרעה לשוב, הכביד הקב"ה לבו להראות האותות. וקשה לפי"ז למה יענש פרעה בעבור זה? וי"ל עפמש"כ בשערי תשובה (שער ד סי' טז) שתיקון עוון חלול ד' הוא ע"י קידוש ד' לעומתו, ולכן פרעה שחלל ד', הוצרך לתקנו שעל ידו יתקדש שמו, ועפמש"כ הרמב"ם בהלכות יסוה"ת שקידוש ד' הוא ע"י קיום עשיית רצונו ית"ש אפילו בצנעה, ויש סוג מיוחד של קידוש ד' ברבים, והוא ע"י שיתראו האותות, כמו שנא' למען ידעו מצרים וכו', וכן כלפי ישראל כמש"כ למען תספר באזני בנך וכו'.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. (יג. ח.), איתא בהגדה של פסח: "ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים", מה שנאמר לשון נקבה "את פתח לו", אמר רבינו שליט"א פעם בליל הסדר, מפני שמדברים להאשה, כי השפעה גדולה על הילד הוא מה ששומע מאמו, ועל ה'אידישע מאמע' לחנך את הילדים הרכים עב"ד.

(מפי השמועה)

מאמר "כח המתנה של התורה"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש – נאמר בשנת תשס"ג לפ"ק. נכתב בקיצור]

שהימין מרמז לתורה "מימינו אש דת למו" (דברים לג. ב.), והראה הקב"ה כי מרע"ה הוא בן תורה, וע"כ נקרע הים. מכל זה רואים מהו כח התורה, שכל הבריאה משועבדת איליה.

והתורה ניתנה לישראל במתנה, כמש"כ בבית הלוי (פרשת יתרו) שזהו הפי' יום מתן תורתנו, שניתנה לחכמי ישראל שהם כבעלים על התורה להכריע את הדינים. וכן הוא בדרשת הר"ן (דרוש ה) כי הבעלות על התורה נמסרה לישראל ולא בשמים היא, וכמעשה דר"ג ור' יהושע שצוה לו לבא במקלו ותרמילו ביום שחל יוה"כ לדעתו, וא"ל רע"ק אפילו מזידין, כמו שעשה רבן גמליאל (בגמ' ר"ה שם).

ואיתא בפ"י הגדה אמת ליעקב להתווד' לגבי הגמרא ברכות (דף יא:) בענין ברכת התורה, שהקשה למה ברכת נותן התורה הוא באחרונה, הרי צריך לכאורה להיות בראשונה ואח"כ הברכה על לימודה, ופי' שאינו כן, אלא דוקא כן הוא הסדר, שתחילה צריך לעסוק בתורה כמו שצריך, ואח"כ והערב נא וכו' שהוא לירד לפנימיות התורה, ורק אח"כ התורה ניתנת במתנה, שנעשה בעלים על התורה שכהכרעת שכלו כן יקום. ולכאורה זהו פי' בתורת ד' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, דרק אח"כ נעשית תורתו דיליה להיות בעלים על התורה כדאיתא בקידושין (דף לב:), ואז ככל אשר יראה לת"ח, כן מכריעים מן השמים.

והביא מדרשות הר"ן לבאר הענין שניתן התורה להכרעת חכמי הדור, אף אם לא יכוונו אל האמת, שלכאורה אינו מובן, שידוע שכת המצוה להחיות חיי עולם, ובעבירה להמית מיתת עולם, א"כ אם הרופאים יסכימו בטעות על איזה סם המזיק שהוא טוב, וכי מפני זה לא יעשה הסם את שלו להזיק? וביאר כי סגולת המצוה במה שנראה

החדש הזה לכם ראש חדשים וגו'. (שמות יב. ב.), ובגמרא ראש השנה (דף כא.): "אתם אפילו שוגגין אתם אפילו מזידין אתם אפילו מוטעין", נמסר בזה ענין השנה והחדשים לידי בי"ד של ישראל, וכמו שאמרו בירושלמי כתובות (פ"א ה"ב) עה"פ בתהלים (נז. ג.) "לקל גמר עלי", שהקב"ה נוהג את הטבע של העולם לפי קידוש בי"ד, ולכך עפ"י קידוש בי"ד בתולותיה של קטנה חוזרין, שנחשבת פחות מבת שלש. וכמ"כ אם נעשה אדם מחוייב במצוות או לא, תלוי בבי"ד. וכן בענין יום הדין ר"ה ויוה"כ שאדם נידון אז לכל השנה, מתי מותר ומתי אסור, וכן חייבי כריתות של חמץ ויוה"כ הכל בידי בי"ד, וידוע שאפילו כח המזלות הכל בידי בי"ד של ישראל. וזהו הפי' "מקדש ישראל והזמנים", שמקדש ישראל לקדש את הזמנים.

וכל זה מחמת מ"ע אחת שכתורה ה' החדש הזה לכם', נמצא שכל הליכות העולם ברוחניות ובגשמיות הכל בכח ישראל ובכח התורה. וזהו דאיתא בשלהי נדה (דף עג.): "תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות", והיינו משום שהלכות והליכות אחד הוא, מפני שכת התורה הוא הקובע את הליכות הבריאה.

וידוע מש"כ האור החיים הק' בענין ויט משה את ידו על הים (לקמן יד. כא.), שאמרו ז"ל (שמות רבה כא, ו) שהים טען אני נבראתי בשלישי ואתה בששי ולמה אקרע, ונתן הקב"ה ימינו לימין משה, ומפרש באוה"ח (שם פסוק כז) כי אמנם התנה הקב"ה לים שיקרע, אבל עיקר התנאי היתה שיהיה כפוף כל הבריאה לתורה, ואם האדם בן תורה אז הוא קודם לים, כי התורה קדמה לעולם, וטען הים שהתנאי אינה מחייבת שעדיין היה קודם מתן תורה, וממילא הוא נברא קודם לאדם שנברא בששי, ונתן הקב"ה ימינו לימין משה,

לדברי חכמים בזה גופא יש כח להחיות אף אם אינם מכוונים להאמת.

ויש להבין ענין עסק התורה כמו שפי' הב"ח בסי' מ"ז "דכוונתו ית' מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמותינו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקב"ה וכו' במתנה וכו' כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח אברים ושס"ה גידין ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו ית' שהיתה השכינה ממש בקרבם" [יעווי"ש דברים המתוקים מפז], ולהאמור אפשר לכוון את זה בברכת והערב נא.

עוד נאמר בברכת והערב נא שיבקש אדם שיהיו צאצאיו וצאצאי צאצאיו וכל צאצאי כלל ישראל, דבוקים רק בעסק התורה, וזה מעיד שהוא ת"ח באמת [ומעין דאיתא במדרש פרשת מטות (כב, א) מי מותר להשבע באמת מי שמשיא בתו לת"ח ועושה פרקמטיא לת"ח, זהו המעיד שיודע מהי אמרתו ית"ש, ומותר להשבע, ובמקום אחר הארכתני בזה (עי' בית אב שיחות החדש פרשת לך לך מאמר ה)].

וזהו בתנאי שיהיה ת"ח אמיתי - וכמש"כ הב"ח - ששייך לקבלת התורה במתנה, ושנעשית תורתו, ואז דעתו דעת תורה וכל אשר יכריע כן יקום.

וידוע דעת מרן (הגרי"ז מבריסק) זצ"ל שאמר עפ"י הגמרא סנהדרין (דף כו.) דחזקיה וסייעתו לא השלימו עם סנחריב הרשע, ושכנא וסייעתו השלימו, ושיבתו של חזקיה היתה אחד עשר אלף תלמידים ואילו שכנא היתה ושיבתו תלת עשור תלמידים, ופחד חזקיה שמא הקב"ה ילך בתר הרוב להתחשב עם דעתם, וכולם ימסרו לסחריב עי"ז, ואמר לו הנביא דשכנא ושיבתו דקשר רשעים הם, וקשר רשעים אינו מן המנין, מוכח מכאן שכל הויית העולם אחר דעת ת"ח האמיתיים.

[ואגב אמר זצ"ל עפ"י"ז, כי רבני האגודה אחראים, שהם גרמו להמדינה, כיון שהסכימה דעתם למדינה, וסו"ס הם ת"ח, וא"א לקרוא אותם בשם קשר רשעים, וממילא התחשבו עמהם בשמים].

ויעוויין בפתק של רבי שמחה זיסל זצ"ל בענין צדיק שטעה מן האמת, מובא בספר דעת חכמה ומוסר מהמשגיח הגאון הצדיק רבי ירוחם זצ"ל (עמוד רע"ה), וז"ל: "מונח אצלי פתקא קטנה מכת"י הגרש"ז זצ"ל, ז"ל, לגדולי תורה ואנשי מעשה, יותר מאשר רצה אנטיכוס הרשע ברשעתו לבטל תורה מישראל, יוכל האדם לגרום בצדק ובתמימות ולש"ש בנטייתו מדרך האמת, עכ"ל הזהב" ע"כ. ונראה הביאור בזה כי הרשע לא מתחשבים עמו מן השמים לקיים מחשבתו, אבל עם דעת הצדיק מתחשבים אפילו חלילה אינו לטובה.

[ואותם הרבנים של האגודה ודאי טעו אפילו לפי דעתם וסברתם, כי מה שהסכימו למדינה, אמרו בפירוש מפני שחושבים ופשוט הי' נדמה להם שלא יעכבו את החרדים מלהתנהג עפ"י חוקי התורה (וכמפורש במכתבים שלהם הנמצאים אצלי), אבל כמובן למה שהוא היום, ודאי לא עלה על דעתם].

אולם ה"תלמידי חכמים" בדור זה, נוהרים ושותפים למדינה של כופרים, וזהו רשעות ממש! ולא עוד, אלא שרוצים שילמדו בני תורה השכלה, ושולחים בני ישיבות לתופת החיילים ר"ל... האם אין זה סתירה מוחלטת לזה הערב נא וכו' וצאצאיו וצאצאי עמך בית ישראל? הלא פשיטא שלא להם ניתנה תורה, ואין מתחשבים בשמים כלל עם דעתם!

וצריך לשנן הדברים היטב בכל יום, כי הוא נסיון אחרית הימים, שהמון העם נמשכים אחרי "גדולי הדור" אלה.

וכבר הבאתי לעיל מה דאיתא בתנא דבי אליהו ובשילהי נדה: "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות", וכבר הקשו המפרשים מהו המשך הגמרא. והתוספות (ד"ה תנא) כתבו שהוא לסיים בדבר טוב, אבל תמוה לי, שהרי גמרא זו היא ג"כ במגילה (דף כח:), וגם שם מובא בהמשך של ענין נדה על הא דר' זירא דבנות ישראל החמירו על עצמן וכו', וברש"י פי' שהוא מפני ספק ימי נדות או זיבות, ושם אי אפשר לומר שהוא לסיים בדבר טוב, ע"כ

אחר י"א יום, וע"ז אומרת הגמרא שלמדים מזה שאדם צריך לזכור החשבון כל יום ויום. וזה שאמר התנא דב"א, שכמו הליכות עולם והנהגתו משתנים מיום ליום, אל תקרא הליכות אלא הלכות, שהליכות כל יום תלויים בהלכות שלומד אדם כל יום, וכדי לעמוד בנסיונות המתחדשות צריך לשנות ההלכות בכל יום, לדעת אשר יעשה ישראל יודעי בינה לעתים, וכוליה האי, ואולי.

משמע שיש לזה שייכות לענין ספירת זיבה ונדה [ועי"ש מהרש"א בח"א בנדה שם].

והנה יש לעיין במה שאמרו דוקא השונה הלכות 'בכל יום', למה דייקא 'בכל יום' נאמר עליו הליכות עולם לו. ונראה כי הטעם שבנות ישראל החמירו על עצמן לישב תמיד ז' נקיים, איתא ברש"י נדה (שם ד"ה שהחמירו), מפני שעלולים לטעות בחשבון ולשכוח אם זה בתוך י"א יום או

מזלא טבא

מאחלים אנו בזה ברכת מזלא טבא לידידנו והאהוב, הרב הגאון

המופלג בתורה וביראה ובמידות הטובות

מוה"ר בן ציון בלוי שליט"א

בן ידידנו הג"ר נפתלי חיים שליט"א, וחתן ידידנו הג"ר יואל שלעזינגער שליט"א - מאנסי יצ"ו

לרגל הולדת בתו למז"ט ובשעטומ"צ

* * *

יתן ה' ויוסיף בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ויזכה לראות רוב נחת ממנה

ומכל יוצ"ח מתוך הרחבת הדעת אמן

אל תמנע טוב מבעליו

לאור בקשת הרבים, כל מי שיש לו הקלטה ממשא מרן רבינו שליט"א בעת המעמד הנפלא

'כינוס נשי הרמה' שהתקיים במוש"ק שעבר, מתבקש למוסרו למערכת 'פניני הרמה'

בהקדם האפשרי במייל:

gilyonhoronoh@gmail.com

ובזכות זיכוי הרבים, ברכת התורה יעלה על ראשו להתברך בכל מילי דמיטב